

PROVINCIE
FLEVOLAND

Bouwsteen Contourenschets Actualisatie Omgevingsvisie FlevolandStraks

Februari 2023

Inhoud

Aanleiding	2
Provinciale Staten hebben besloten tot actualisatie van de Omgevingsvisie	2
Opbouw van de bouwsteen Contourenschets	3
A. Overzicht van bestaande en in voorbereiding zijnde (beleids)documenten die richtinggevend zijn voor actualisatie van de Omgevingsvisie	4
B. Inhoudelijke- en proceskaders voor actualisatie (bron: Startnotitie Actualisatie Omgevingsvisie FlevolandStraks, vastgesteld 13 juli 2022)	5
Inhoudelijk kader	5
Kader voor proces	5
C. Richtinggevende uitspraken Integrale Commissie 12 oktober resp. 30 november 2022	6
1. Bouwen van een samenleving	6
2. Woningbouw	7
3. Landbouw	8
4. Landelijk gebied	9
5. Economie/ werkgelegenheid	9
6. Natuur/ water/biodiversiteit en milieu	10
7. Klimaat, energietransitie en	10
8. Ruimtelijke kwaliteit	10

Aanleiding

Provinciale Staten hebben besloten tot actualisatie van de Omgevingsvisie

In 2017 is de provinciale Omgevingsvisie FlevolandStraks vastgesteld. In 2021/2022 is een evaluatie uitgevoerd om te bezien in hoeverre de Omgevingsvisie als sturingsdocument/ richtinggevend kader functioneert. Geconstateerd is dat er voldoende aanleiding bestaat om de Omgevingsvisie te actualiseren. Dit met name vanuit het gegeven dat er grote maatschappelijke- en ruimtelijke vraagstukken zijn waarbij er meer behoefte is aan richtinggevende sturing. Vanuit onder meer de gemaakte Tussenrapportage 'Leren van de Omgevingsvisie' van Lysias Advies is het beeld dat de Omgevingsvisie hiervoor de basis dient te leggen, gevolgd door een samenhangend systeem van programmering van uitvoeringsactiviteiten, monitoring en terugkoppeling naar het beleid.

Na het doorlopen van het evaluatietraject en het bespreken van een keuzenotitie in de Integrale Commissie in mei 2022 is op 13 juli 2022 besloten tot de actualisatie van de Omgevingsvisie FlevolandStraks. En dit ook te laten doorwerken naar het Omgevingsprogramma en de Omgevingsverordening. Er is besloten de actualisatie van de visie, het programma en de verordening in deze bestuursperiode voor te bereiden en de formele actualisaties over te laten aan de nieuwe Provinciale Staten en het college na de verkiezingen in maart 2023.

In de Startnotitie van 13 juli 2022 zijn kaders voor actualisatie benoemd en is de aanpak vastgesteld om ter voorbereiding een negental bouwstenen in deze bestuursperiode op te leveren, te weten:

1. Inhoudelijke Contourenschets
2. Actualisatie Omgevingsprogramma en – verordening
3. Omgevingsvisies Medeoverheden
4. Raamwerk voor een uitvoeringssystematiek
5. Plan-MER Omgevingsvisie
6. Samenwerkingsafspraken GS/PS Omgevingswet
7. Flevoland2050: Welkom in de toekomst
8. Monitor Omgevingsvisie FlevolandStraks 2023
9. Communicatie-/samenwerkings-/participatieplan

Bij het vaststellen van de Startnotitie hebben Provinciale Staten per amendement besloten dat zij bouwsteen 1: een inhoudelijke contourenschets van (nieuwe/hernieuwde) opgaven willen vaststellen.

Aan het einde van de huidige bestuursperiode (begin maart) wordt het geheel aan bouwstenen via een PS Mededeling met een voortgangsrapportage aan Provinciale Staten aangeboden.

Opbouw van de bouwsteen Contourenschets

Onderhavige Contourenschets is opgebouwd uit drie delen, te weten:

- A. Overzicht van bestaande en in voorbereiding zijnde (beleids)documenten die richtinggevend zijn voor actualisatie van de Omgevingsvisie
- B. Inhoudelijke- en proceskaders zoals benoemd in de Startnotitie Actualisatie Omgevingsvisie FlevolandStraks (vastgesteld op 13 juli 2022)
- C. Richtinggevende uitspraken die zijn meegegeven door Provinciale Staten bij de Integrale Commissievergaderingen op 12 oktober resp. 30 november 2022. De kern hiervan is dat de volgende thema's (opgaven) in de geactualiseerde visie in ieder geval een plek moeten krijgen:

1. Bouwen van een samenleving
2. Woningbouw
3. Landbouw
4. Landelijk gebied
5. Economie/ werkgelegenheid
6. Natuur/ water/biodiversiteit en milieu
7. Klimaat, energietransitie en circulaire economie
8. Ruimtelijke kwaliteit

Dit geheel vormt samen de basis/ de contouren voor actualisatie van de Omgevingsvisie en daarmee ook samenhangend de actualisaties van het Omgevingsprogramma en de Omgevingsverordening.

A. Overzicht van bestaande en in voorbereiding zijnde (beleids) documenten die richtinggevend zijn voor actualisatie van de Omgevingsvisie

In de Omgevingsvisie legt de provincie haar ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vast. Als basis voor de actualisatie van de Omgevingsvisie worden verschillende (beleids)documenten gebruikt.

Zonder volledig te willen zijn gaat het om:

- De huidige Omgevingsvisie FlevolandStraks
- De huidige en in voorbereiding zijnde (beleids) documenten:
 - Strategische Agenda Flevoland, -Uitvoeringsagenda
 - Omgevingsprogramma Flevoland
 - Programma Flevoland Bouwt voor Nederland, Woonagenda
 - Provinciaal Programma Landelijk Gebied, Flevolandse Aanpak Stikstof

- Landbouwperspectief voor Flevoland, Landbouwakkoord Economische visie/ Economisch Programma
- Koersnotitie Circulaire Economie
- Contourenschets Krachtige Samenleving
- Regionale Energie Strategie (RES), Flevolandse Energie Agenda, Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur, Energie en Klimaat (P-MIEK), Energievisie
- Regionale Klimaat Adaptatie Strategie (RAS), Klimaatplan
- Mobiliteitsvisie, Programma Mobiliteit en Ruimte, OV-Visie
- Programma Natuurinclusief, Actieplan Biodiversiteit, Bossenstrategie
- Actieplan Bodem en Water, Waterprogramma
- Schone Luchtakkoord
- Programma Landschap van de Toekomst, Erfgoedprogramma 'Erfgoed van de Toekomst'
- Nota Cultuurbeleid, Beleidsplan Recreatie en Toerisme, Sportnota
- Uitgangspunten participatie, bestuurlijke vernieuwing
- Alles wat voortkomt uit het Nationale Programma NOVEX (startpakket, ruimtelijke puzzel, NOVEX gebieden, provinciaal arrangement)
- Omgevingsvisies van onze medeoverheden (rijk en gemeenten) en de Watervisie van het Waterschap Zuiderzeeland
- Alles wat voortkomt uit de regionale samenwerking, bijvoorbeeld MRA Verstedelijkings-strategie, Regio Zwolle, Gebiedsagenda Ermelo, Harderwijk en Zeewolde en Agenda IJsselmeergebied
- De Tussenrapportage 'Leren van de Omgevingsvisie' van Lysias Advies
- De verschillende op te leveren bouwstenen vanuit de Startnotitie Actualisatie Omgevingsvisie FlevolandStraks (onder andere: Monitor Omgevingsvisie 2023, Raamwerk Uitvoeringssystematiek, Samenwerkingsafspraken GS/ PS, Toekomstbeelden 2050 (opbrengst spel en beelden wetenschappers))
- Het nieuwe Coalitieakkoord voor de bestuursperiode 2023-2027.

B. Inhoudelijke- en proceskaders voor actualisatie (bron: Startnotitie Actualisatie Omgevingsvisie FlevolandStraks, vastgesteld 13 juli 2022)

Inhoudelijk kader

- De geactualiseerde visie is een adaptief en levend document, het blijft een visie op hoofdlijnen; de visie bevat lange termijn doelen die richting geven (waar mogelijk worden doelen ook kwantitatief geduid)
- Concretisering in meer specifieke en gedetailleerde doelen worden geborgd in de andere Omgevingswetinstrumenten (Omgevingsprogramma en -verordening)
- We verkennen de actualisatie van de huidige zeven opgaven en het toevoegen van nieuwe opgaven alsook het identificeren en/of zichtbaar maken van dwarsdoorsnijdende thema's (integraliteit en samenhang). We verkennen daarbij of de opgaven kunnen worden ondersteund met visualisaties
- We houden voor het bepalen van de scope vast aan het begrip 'Bredere reikwijdte' zoals in de huidige Omgevingsvisie geformuleerd: 'Wij kiezen voor een brede opzet van de visie. Wij beperken ons niet tot de fysieke aspecten van de wet. Fysieke, sociale en

economische ontwikkelingen hangen namelijk nauw met elkaar samen. Deze Omgevingsvisie richt zich op alle strategische hoofdpogaven voor de lange termijn (tien a vijftien jaar) die bepalend zijn voor de toekomst van Flevoland'.

- We richten ons op het opnemen van een beperkt aantal opgaven/ thema's (focus), er kunnen opgaven worden toegevoegd en er mogen ook opgaven uit
- Bij formulering van de opgaven geven we een nadere duiding aan de formulering van provinciaal belang
- We verkennen een nieuwe tijdshorizon voor de werkingstermijn van de Omgevingsvisie, we richten ons hierbij op 2050
- We bereiden een beleidsrijke invulling van actualisatie van het Omgevingsprogramma en -verordening voor, recente vastgestelde beleidsnota's/ visies (bijvoorbeeld Waterprogramma, PMIRT, Programma Landschap van de Toekomst) vormen hiervoor de basis
- Voor actualisatie van het Omgevingsprogramma is dat inclusief doelen, activiteiten, indicatoren en waar nodig kaartbeelden en zo mogelijk ook middelen
- We onderzoeken de mogelijkheden van het gebruiken van afwegingsmechanismen alsook de werking van de Flevoprincipes voor de uitvoering

Kader voor proces

- Provinciale Staten zijn kaderstellend voor de visie, Gedeputeerde Staten stellen het programma vast, Provinciale Staten worden hierbij actief betrokken, er worden hiervoor samenwerkingsafspraken vastgelegd tussen GS en PS (onderdeel van implementatie Omgevingswet)
- Gedurende de komende periode wordt actief invulling gegeven in het kader van voorkantsturing aan betrokkenheid van medeoverheden en partijen uit de samenleving/ inwoners bij de voorbereiding op de actualisatie van de Omgevingsvisie, we hebben aandacht voor het betrekken van 'unusual suspects'
- Er wordt voor het te voeren proces gebruik gemaakt van de bestaande commissiestructuur
- Monitoring is onderdeel van de uitvoering van de geactualiseerde visie, we verkennen daarvoor ook een mogelijke rol van de Randstedelijke Rekenkamer

C. Richtinggevende uitspraken Integrale Commissie 12 oktober resp. 30 november 2022

In de beeldvormende rondes zijn verschillende onderwerpen besproken. Op 12 oktober 2022 in de eerste beeldvormende ronde is het gesprek gevoerd aan de hand van twee thema's: stedelijk gebied en landelijk gebied. In de tweede beeldvormende sessie is stil gestaan bij drie dilemma's: ons landschap verandert, opgaven vragen ruimte en een samenleving en regio in balans.

De thema's (opgaven) die in de gesprekken naar voren zijn gekomen zijn hierna geclusterd weergegeven. In de bespreking in de commissie en Provinciale Staten kunt u aangeven of u deze herkent of dat er nog wijzigingen/ aanvullingen gewenst zijn.

De volgende thema's (opgaven) die naar het idee van Provinciale Staten in de geactualiseerde visie een plek moeten krijgen zijn:

1. Bouwen van een samenleving
2. Woningbouw
3. Landbouw
4. Landelijk gebied
5. Economie/ werkgelegenheid

6. Natuur/ water/biodiversiteit en milieu
7. Klimaat, energietransitie en circulaire economie
8. Ruimtelijke kwaliteit

1. Bouwen van een samenleving

Het Flevoland van de toekomst moet vorm krijgen vanuit de gedachte dat de samenleving/ samenlevingsvormen aan de basis van de ontwikkeling liggen. Eerder kleinschalig dan grootschalig. **We bouwen geen huizen, maar we bouwen een samenleving.** Sociale cohesie en voorzieningen zijn belangrijk: o.a. zorg, onderwijs, bereikbaarheid, gelijke kansen door generaties heen en tussen oude en nieuwe Flevolandse. Voldoende regionale werkgelegenheid in de nabijheid is belangrijk voor de levensvatbaarheid, leefbaarheid en toekomstgerichtheid van een wijk/ samenleving.

Op regionaal niveau ligt steeds nadrukkelijker de uitdaging om belangenafwegingen in de fysieke ruimte te plaatsen in relatie tot (sociale) samenlevingsvraagstukken.

Diversiteit is een belangrijke sleutel; zowel in woningtypes (hofjes, woongroepen, combinaties wonen en zorg) als in bewoners. We zien een instroom van vluchtelingen en groeiend aantal aandachtsgroepen. Dat is in principe niet iets waar de provincie over gaat, maar we hebben hier oog voor en weten dat we hierin een bijdrage hebben te leveren.

De diversiteit van onze inwoners naar herkomst en cultuur kenmerkt immers het verhaal van Flevoland.

Er is ook behoefte aan aandacht voor en behoud van de **lokale eigenheid**. Plattelandskernen kennen andere behoeften dan de (stedelijke) groeikernen. Zo ligt in het buitengebied de focus nadrukkelijk op de leefbaarheid en het overeind houden van basisvoorzieningen, zoals buurtsupers en openbaar vervoer. De provincie vindt dit belangrijk en kan hier richting in geven. Uiteraard is het niet de bedoeling dat we op de stoel van de gemeente gaan zitten. Duidelijk is dat een goede samenwerking met partners hier de sleutel tot succes is.

Wonen, leefbaarheid, welbevinden, participatie en sociale cohesie kunnen we niet los van elkaar zien. Het is belangrijk om bij alle ontwikkelingen te kijken naar de effecten van beleid op de **gezondheid en het welbevinden van mensen**. Een groene en gezonde fysieke leefomgeving speelt hierin ook een belangrijke rol (inrichting van openbare ruimtes).

In Flevoland zien we een relatief lage sociale cohesie in stedelijke gebieden en een gemiddeld lager welvaartsniveau bij inwoners. De coronacrisis heeft niet alleen de kwetsbaarheid van ons zorgstelsel laten zien, maar ook van onze inwoners.

De mentale weerbaarheid (bijv. eenzaamheid) en fysieke gezondheid (denk aan ‘obesitas epidemie’) van onze inwoners staan onder druk. Terwijl deze de basis vormen om effectief om te kunnen gaan met grote maatschappelijke veranderingen en daar ook een bijdrage aan te leveren. Iets vergelijkbaars zien we bij de jonge generaties; onderwijsachterstanden, sociale vaardigheden, kwetsbare gezinssituaties vorm een bedreiging voor het vormen van een gezonde basis onder jongeren. Het is belangrijk met onze inwoners in gesprek te gaan over deze vraagstukken en welke oplossingen zij zien.

In de groei van Flevoland moeten we **keuzes maken over het inzetten van onze ruimte**. Een evenwichtige weg naar groei is een belangrijke voorwaarde. Terwijl we groeien moeten we ons steeds afvragen hoe we aantrekkelijk blijven voor de huidige inwoners en talent kunnen behouden. Bijvoorbeeld door sport en recreatie of door een breder palet van (hoger) onderwijs.

2. Woningbouw

Er is in Nederland een grote vraag naar woningen. **Flevoland kan een goede rol vervullen bij het realiseren van de landelijke woningbouwopgave**; echter het ontwikkelen van een volwaardig, leefbaar en duurzaam Flevoland staat voor ons voorop. Het gaat om bouwen in

steden en dorpen: inbreiden, uitbreiden en transformatie. Het gaat over het bouwen van een vitale krachtige samenleving, gezonde wijken en diversiteit in woningen. Het gaat over voorzieningen en meer: werkgelegenheid, recreatiemogelijkheden, onderwijs, cultuur, etc.

Woningbouw moet **in overeenstemming zijn met duurzame opgaven** (energie, natuur, circulair); kwalitatieve woningbouw. Het behoud van bestaande woningbouw kenmerkend/historisch voor Flevoland is belangrijk, hoogbouw vinden we alleen passend in stedelijk gebied.

We zien dat de diversiteit in soorten woningen onvoldoende aansluit op de behoefte op de lange

termijn. Dat vraagt om meer flexibiliteit. We vinden het belangrijk om de gemeenschap bij elkaar houden door **bouw voor doelgroepen en doorstroming** in woningen (rekening houdend met vergrijzing). We bouwen zodat mensen kunnen blijven wonen in de eigen omgeving, onderdeel blijven van de gemeenschap i.p.v. uitsluitend de focus op aantallen woningen. Groei vraagt om goede bepaling van volgorde en prioritering. Provinciale Staten geven richting aan kwaliteitseisen.

Bij woningbouw moet er **aandacht zijn voor sociale cohesie** van de bewoners. Leefkwaliteit en welbevinden is een belangrijke graadmeter. Aandacht voor het, waar mogelijk, behoud van de lokale identiteit. Sociale en culturele voorzieningen binden mensen.

In bijzonder voor de dorpen geldt dat er aandacht moet zijn voor sociale samenhang, maar ook voor de omvang van het dorp. Jongeren die terugkeren naar hun geboorteplek moeten de kans hebben om een huis in eigen regio te krijgen. De eigen bevolking moet ook vastgehouden kunnen worden. Daarom moeten dorpen de ruimte hebben om te groeien, ook in het kader van de voorzieningenstructuur en werkgelegenheid.

Met het tekort aan woningen is er ook **oog voor waar mensen wonen**. Wat zijn bijvoorbeeld de randvoorwaarden voor het wonen op een vakantiepark? En waar zien we mogelijkheden in vrijheid in bouwen en waar zorgen we voor structuur?

3. Landbouw

Flevoland heeft **de beste landbouwgronden ter wereld**. Laten we daar zuinig op zijn, zodat we ook in de toekomst wat voor de rest van de wereld kunnen betekenen. De kavels zijn groot, de bodem is goed en ondernemers zijn innovatief. Flevoland is koploper in kennis over de (biologische) landbouw en wil dit behouden en ook verder uitbouwen: Flevoland proeftuin.

Moeten wij als landbouwprovincie afwachten wat er op ons afkomt, of moeten we proactief zelf aan

de slag met een strategische landbouwagenda? In de Omgevingsvisie moet onze positie als dé landbouwprovincie benadrukt worden.

We zijn **betekenisvol voor de (internationale) voedselvoorziening** en zijn voor een circulaire landbouw. De voedseltransitie jaagt de landbouwtransitie aan. We hechten waarde aan korte ketens en eerlijke prijzen voor de producenten. Plantaardige eiwitten worden steeds belangrijker. De uitdagingen in de landbouw zijn groot: er ligt een stikstofvraagstuk als ook een water-, biodiversiteit- en natuuropgave. Veeteelt moet op een andere manier benaderd worden dan de akkerbouw. De titel van de opgave Landbouw Meerdere Smaken dekt de lading niet meer; een andere titel is gewenst. Zou wellicht aan moeten sluiten bij natuurlijk fundament: water en bodem sturend. Natuur wordt gemist als belangrijke waarde.

De landbouw krijgt steeds meer te maken met **veranderende omstandigheden** als de stijging van de zeespiegel en de klimaatverandering. De waarde van Flevoland als agrarisch gebied is belangrijk door de unieke ligging omgeven door zoet water. Daardoor is het belangrijk om aan de slag te gaan met de landbouwtransitie en het behoud van het verdienmodel

van agrarisch ondernemers. Dit is een van de redenen waarom het Nationaal Programma Landelijk Gebied een duidelijke plek moet krijgen in de visie.

De vraag naar ruimte is groot en dat kan schuren met de behoefte aan landbouwgrond. Woningbouw, infrastructuur en andere voorzieningen doen ook **claims op de (beperkte) ruimte**. Hoe gaan we om met schaalvergroting en industriële aspect. Willen we vast blijven houden aan 'grootste exporteur van voedsel'? Zoveel mogelijk produceren voor eigen voedselvoorziening. Betekent dat dus minder productie (of ook een rol voor nationaal, mondiaal) of meer diversiteit in teelten?

4. Landelijk gebied

Flevoland is niet alleen maar de landbouwprovincie. We moeten ook uitspreken hoe we in het landelijke gebied andere functies een plek willen geven. Woningbouw, infrastructuur, bedrijven, natuur, etc. Met het bouwen van 100.000+ woningen is het belangrijk **oog te hebben voor de relatie tussen stad en land**. De provincie kan hier een grotere rol in spelen. Denk bijvoorbeeld aan het inzetten van fondsen voor dorpen.

Er ligt een vraagstuk in de scheiding tussen stedelijk en landelijk gebied. Wellicht bewegen we naar een mengvorm met meer wonen in het landelijk gebied en meer natuur in het stedelijk gebied. Er komen dan meer **overgangen en functievermenging**.

Er zit een schuarpunt in dit dilemma: versnipperen

van het landschap en functies vermengen of de huidige grootschaligheid behouden.

Er is ruimte in het landelijk gebied voor ontwikkeling op meerdere functies, zorgboerderij, lokaal toerisme, lokale producten. Er moet meer mogelijk zijn op (vrijkomende) erven, maar het accent moet liggen op **groei en ontwikkeling van dorpen**.

We vinden het van belang dat er **voldoende voorzieningen** zijn in het landelijke gebied. Daarom moet er ruimte zijn om kleinschalig uit te breiden met woningbouw bij boerderijen en bij kleinere dorpen. Goede ontsluiting met OV, auto en fiets zijn hierbij belangrijk. De fysieke afstanden tussen de kleine kernen en voorzieningen moeten te overzien zijn.

De landbouw staat niet los van de stad. De voedselvoorziening is essentieel, met een **duurzame landbouw, korte ketens en circulaire economie** als kern.

5. Economie/ werkgelegenheid

Flevoland wil aantrekkelijk zijn voor een **divers aanbod aan hoogwaardige werkgelegenheid** en een breed aanbod van verschillende soorten werkgelegenheid. Er liggen kansen voor onze regio in het ontwikkelen van unieke sectoren. Denk bijvoorbeeld aan het inrichten

van werkgelegenheid en/of kennisinstellingen op het gebied van openbare veiligheid. Ook kan een nieuwe opleidingsrichting zoals een Rockacademie een impuls geven. Binnen recreatie en toerisme zien we veel mogelijkheden om extra banen te creëren en Flevoland op dat vlak aantrekkelijker te maken.

In het kader van vernieuwing moet er ook ruimte zijn voor **nieuwe verdienmodellen**. We kunnen samenwerken met andere provincies en regio's op het gebied van werkgelegenheid. We gaan toe naar een andere economie: circulaire economie. Mogelijk kunnen we afspraken maken over bedrijvigheid, zoals het maken van ruimte voor afvalverwerkers of bijzondere faciliteiten.

We zijn **alert op toename van grote logistieke bedrijvigheid**. Bedrijventerreinen en logistieke bedrijvigheid moeten goed ingepast worden in het landschap. Dat Flevoland een verbindingsfunctie heeft in NL, is zichtbaar. Goed baten (banen) en kosten (landschap, landbouw) afwegen (volume vs value).

6. Natuur/ water/biodiversiteit en milieu

De **natuur en de kwaliteit van bodem, water en lucht zijn randvoorwaardelijk** en het uitgangspunt bij nieuwe ontwikkelingen. Er is aandacht voor het grote vraagstuk van stikstof. De groene kwaliteiten van Flevoland zijn

waardevol en kenmerkend voor ons gebied, ook het groen in en om de stad. Groen en natuur vormen een belangrijke oplossing in de klimaatadaptatie. Ook bij verdere verstedelijking moet er in groen worden geïnvesteerd. Ook moeten we slimmer omgaan met water zoals het hergebruik van afvalwater, slim gebruik van waterberging en het combineren van functies.

7. Klimaat, energietransitie en circulaire economie

We committeren ons aan de (rijks/eu) transities duurzame energie en circulaire economie. Flevoland is in de toekomst **klimaatbestendig, energiepositief en circulair**. Voor energie is er een duidelijke visie nodig, met bijzondere aandacht voor de infrastructuur (onder andere energiehubs), energiebronnen (kijken naar energiebehoefte en beschikbaarheid) en betaalbaarheid.

Het gebruik van grondstoffen en de -verwerking heeft een grote bijdrage aan de CO₂-uitstoot. Daarom zetten we in op een **circulaire economie met grondstofkringlopen** waarin zo min mogelijk grondstoffen verloren gaan.

Niet alle opgaven hebben we zelf in de hand. We zoeken de samenwerking met regio's en rijk op en daarbij is het zaak om te goed te **schakelen tussen de schaalniveaus** en ook te anticiperen op de paradigmashift.

8. Ruimtelijke kwaliteit

Het **behoud van het unieke kenmerkende polderlandschap** van Flevoland is belangrijk. Het is zaak om het niet te laten versnipperen. Het maken van ruimtelijke keuzes is noodzakelijk; niet alles kan overal. We willen zorgvuldig omgaan met ruimtelijke- en beeldkwaliteit en willen daarbij ons DNA behouden: rechte lijnen, open landschap (voorbeelden zijn de Noordoostpolder en Zuidelijk Flevoland).

We **combineren opgaven in ruimte** (waar mogelijk). Er is ruimte om af te stappen van het Flevolandse model van het scheiden der functies, behalve waar het robuuste natuurgebieden betreft. We willen kijken naar meer meervoudig grondgebruik, integraal denken en hierin slimme keuzes maken. We zijn daarbij zuinig op onze goede landbouwgrond.

Groei moet de aantrekkelijkheid van Flevoland vergroten. Flevoland is ook in 2050 een groene en blauwe provincie waar je graag woont en werkt.